

თავი 11

ინტელექტუალური საკუთრება

მუხლი 11.1: მიზანი და პრინციპები

წინამდებარე თავის მიზანია ვაჭრობიდან და ინვესტიციებიდან მიღებული სარგებლის გაზრდა ინტელექტუალური საკუთრების უფლებათა დაცვისა და აღსრულების გზით. მხარეები აღიარებენ, რომ:

- (a) ინტელექტუალური საკუთრების გამჭვირვალე სისტემების შექმნა და შენარჩუნება და ინტელექტუალური საკუთრების უფლებათა ადეკვატური და ეფექტიანი დაცვისა და აღსრულების ხელშეწყობა და შენარჩუნება უზრუნველყოფს სიცხადეს უფლებების მფლობელთათვის და მოსარგებლეთათვის;
- (b) ინტელექტუალური საკუთრების უფლებათა დაცვა და აღსრულება ხელს უნდა უწყობდეს ტექნოლოგიური ინოვაციების პოპულარიზაციასა და ტექნოლოგიების გავრცელებას;
- (c) ინტელექტუალური საკუთრების დაცვა ხელს უწყობს ეკონომიკურ და სოციალურ განვითარებას და შეუძლია შეამციროს ხარვეზები და დაბრკოლებები საერთაშორისო ვაჭრობაში;
- (d) ინტელექტუალური საკუთრების სისტემები ხელს უნდა უწყობდეს ღია, ინოვაციური და ეფექტიანი ბაზრების შექმნას, მათ შორის, ინტელექტუალური საკუთრების უფლებათა ეფექტიანად შექმნის, გამოყენების, დაცვისა და აღსრულების, შესაბამისი შეზღუდვებისა და გამონაკლისების დაწესებისა და უფლებათა მფლობელებს, მოსარგებლებსა საზოგადოებრივ ინტერესს შორის სათანადო ბალანსის მიღწევის გზით;
- (e) ინტელექტუალური საკუთრების სისტემები თავად არ უნდა იქცნენ კანონიერი ვაჭრობის ბარიერებად;
- (f) შესაძლებელია საჭირო გახდეს სათანადო ზომების გატარება, იმ პირობით თუ ისინი შეესაბამება „ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების ვაჭრობასთან დაკავშირებული ასპექტების შესახებ (TRIPS)“ შეთანხმებისა¹ და წინამდებარე თავის დებულებებს, იმისათვის რომ თავიდან იქნას აცილებული ინტელექტუალური საკუთრების უფლებათა ბოროტად გამოყენება მათი მფლობელების მიერ, ან ისეთი მეთოდების გამოყენება, რომლებიც უსაფუძვლოდ ზღუდავს ვაჭრობას, ეწინააღმდეგება კონკურენციას, ან უარყოფით ზემოქმედებას ახდენს საერთაშორისო დონეზე ტექნოლოგიების გადაცემაზე; და
- (g) შესაძლებელია გატარდეს ზომები, საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვისა და კვებით უზრუნველყოფის მიზნით, იმ პირობით თუ ისინი შეესაბამება

¹ მეტი სიხადისთვის, TRIPS-ის შეთანხმება მოიცავს ნებისმიერ მოქმედ ოქმს შეთანხმებაში შესწორებათა შეტანის შესახებ, ასევე მხარეთა შორის TRIPS-ის შეთანხმების ნებისმიერი დებულების გაუქმებას, WTO-ს წევრთა მიერ, WTO-ს შეთანხმების შესაბამისად.

„ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების ვაჭრობასთან დაკავშირებული ასპექტების შესახებ“ შეთანხმებისა და წინამდებარე თავის დებულებებს.

მუხლი 11.2: განმარტებები

წინამდებარე თავის მიზნებისთვის, თუ საპირისპირო განზრახვა არ წარმოიშვა:

- (a) **ინტელექტუალური საკუთრების უფლებები** - ეხება საავტორო და მომიჯნავე უფლებებს, სასაქონლო ნიშნებთან, გეოგრაფიულ აღნიშვნებთან, დიზაინთან, პატენტებთან და ინტეგრალური მიკროსქემების ტოპოლოგიასთან დაკავშირებულ უფლებებს, მცენარეთა ჯიშებიდან გამომდინარე უფლებებს, დახურულ ინფორმაციასთან დაკავშირებულ უფლებებს, როგორც ეს განსაზღვრული და აღწერილია „ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების ვაჭრობასთან დაკავშირებული ასპექტების შესახებ (TRIPS)“ შეთანხმებაში;
- (b) **მხარის მოქალაქე** - შესაბამის უფლებასთან მიმართებაში, მოიცავს მხარის იურიდიულ პირსაც, რომელიც აკმაყოფილებს დაცვის უფლების მინიჭების კრიტერიუმებს, როგორც ეს გათვალისწინებულია TRIPS-ის შეთანხმების მე-1.3 მუხლში მითითებულ შეთანხმებებში;
- (c) **TRIPS-ის შეთანხმება** - ნიშნავს „ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების ვაჭრობასთან დაკავშირებული ასპექტების შესახებ“ შეთანხმებას, რომელიც მითითებულია ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის შეთანხმების IC დანართში; და
- (d) **WIPO** - ნიშნავს ინტელექტუალური საკუთრების მსოფლიო ორგანიზაციას.

მუხლი 11.3: ვალდებულებები წარმოადგენს მინიმალურ ვალდებულებებს

თითოეული მხარე, როგორც მინიმუმ, უზრუნველყოფს წინამდებარე თავის დებულებათა ამოქმედებას. მხარეს შეუძლია, მაგრამ ვალდებული არ არის, ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების დაცვისა და აღსრულების მიზნით გაატაროს უფრო ფართო ზომები, ვიდრე ამას წინამდებარე თავი ითვალისწინებს, იმ პირობით თუ დაცვისა და აღსრულების ეს დამატებითი ზომები წინამდებარე შეთანხმების დებულებებს არ ეწინააღმდეგება. თითოეული მხარე თავისუფლად განსაზღვრავს წინამდებარე თავის დებულებათა განხორციელების მეთოდს, თავისი საკანონმდებლო სისტემისა და პრაქტიკის შესაბამისად.

მუხლი 11.4: საერთაშორისო შეთანხმებები

თითოეული მხარე ადასტურებს თავის ვალდებულებას TRIPS-ის შეთანხმების ფარგლებში და ინტელექტუალურ საკუთრებასთან დაკავშირებული ნებისმიერი სხვა მრავალმხრივი შეთანხმების ფარგლებში, რომლის მხარესაც წარმოადგენს ორივე მხარე.

მუხლი 11.5: ინტელექტუალური საკუთრება და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობა

მხარეები აღიარებენ „TRIPS-ის შეთანხმებისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის შესახებ“ დოქსა დეკლარაციით გათვალისწინებულ პრინციპებს, რომელიც მიღებულ იქნა 2001 წლის 14 ნოემბერს, ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის მინისტრთა კონფერენციის მიერ.

მუხლი 11.6: ამოწურვა

ეს თავი არ ზღუდავს მხარეთა თავისუფლებას თავად განსაზღვრონ გამოიყენება თუ არა, და რა პირობებში, ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების ამოწურვის რეჟიმი. მხარეები თანხმდებიან შემდგომშიც განიხილონ საპატენტო უფლებების ამოწურვასთან დაკავშირებული შესაბამისი საკითხები.

მუხლი 11.7: მოპოვებასა და შენარჩუნების პროცედურები

თითოეული მხარე:

- (a) გააგრძელებს მუშაობას ექსპერტიზისა და რეგისტრაციის საკუთარი სისტემების გაძლიერებისათვის, მათ შორის ექსპერტიზის პროცედურებისა და ხარისხის სისტემების გაუმჯობესების გზით;
- (b) განმცხადებელს წერილობით შეატყობინებს ინტელექტუალური საკუთრების უფლების მინიჭებაზე ან რეგისტრაციაზე უარის თქმის მიზეზების შესახებ;
- (c) დაინტერესებულ მხარეებს მისცემს შესაძლებლობას გაასაჩივრონ ინტელექტუალური საკუთრების უფლების მინიჭება ან რეგისტრაცია, ან მოითხოვონ ინტელექტუალური საკუთრების არსებული უფლების გაუქმება, ანუღირება ან გაბათილება;
- (d) მოითხოვს რომ გადაწყვეტილებები გასაჩივრების, გაუქმების, ანუღირების ან გაბათილების შესახებ იყოს დასაბუთებული და წერილობით; და
- (e) გულისხმობს, რომ წინამდებარე მუხლის მიზნებისთვის, „წერილობითი“ და „წერილობითი შეტყობინებების გაგზავნა“ ასევე მოიცავს კომუნიკაციას და ტექსტური შეტყობინებების გაგზავნას ელექტრონული ფორმით.

მუხლი 11.8: პატენტუნარიანობის საკითხი

1. მე-2 და მე-3 პუნქტების გათვალისწინებით, პატენტები გაიცემა ნებისმიერი სახის გამოგონებაზე, იქნება ეს პროდუქტი თუ პროცესი, ტექნოლოგიის ყველა სფეროში, იმ პირობით თუ იგი არის ახალი, გააჩნია საგამომგონებლო დონე და სამრეწველო გამოყენებადობა.
2. მხარეებს შეუძლიათ პატენტუნარიან გამოგონებებთან მიმართებით, გამორიცხონ თავიანთ ტერიტორიებზე მათი კომერციული გამოყენებისაგან აღკვეთის შესაძლებლობა, რაც აუცილებელია საზოგადოებრივი წესრიგისა და ზნეობის დასაცავად, მათ შორის, ადამიანის, ცხოველის ან მცენარის სიცოცხლის ან ჯანმრთელობის დასაცავად, ან გარემოსთვის მნიშვნელოვანი ზიანის თავიდან ასაცილებლად, იმ პირობით, რომ ასეთი გამორიცხვა არ უნდა დაწესდეს მხოლოდ იმის გამო, რომ გამოყენება აკრძალულია მათი კანონმდებლობით.
3. მხარეებს ასევე შეუძლიათ პატენტუნარიანობიდან გამორიცხონ:

- (a) დიაგნოსტიკური, თერაპიული და ქირურგიული მეთოდები ადამიანების ან ცხოველების მკურნალობისთვის;
- (b) მცენარეები და ცხოველები, გარდა მიკრო-ორგანიზმებისა, და არსებითად ბიოლოგიური პროცესები მცენარეების ან ცხოველების გამოყვანისთვის, გარდა არა-ბიოლოგიური და მიკრობიოლოგიური პროცესებისა.

მუხლი 11.9: ცვლილებები, შესწორებები და შენიშვნები საპატენტო განაცხადებთან დაკავშირებით

თითოეულმა მხარემ პატენტზე განმცხადებლებს უნდა მისცეს შესაძლებლობა წარმოადგინონ ცვლილებები, შესწორებები და შენიშვნები თავიანთ საპატენტო განაცხადებთან დაკავშირებით, თითოეული მხარის კანონების, რეგულაციებისა და წესების შესაბამისად.

მუხლი 11.10 გამჭვირვალობა

ინტელექტუალური საკუთრების სისტემის ტრანსპარენტულობის ხელშეწყობის მიზნით, თითოეული მხარე ინტერნეტში გამოაქვეყნებს მონაცემთა ბაზებს გაცემულ ან რეგისტრირებულ გამოგონების პატენტზე, სასარგებლო მოდელზე, მცენარის ჯიშზე, დიზაინზე, სასაქონლო ნიშანსა და გეოგრაფიულ აღნიშვნაზე.

მუხლი 11.11: ნიშნების, როგორც სასაქონლო ნიშნების ტიპები

მხარეები თანხმდებიან ითანამშრომლონ სიმბოლოების სასაქონლო ნიშნებად, მათ შორის ვიზუალურ და ხმოვან ნიშნებად დაცვის მექანიზმებზე.

მუხლი 11.12: საყოველთაოდ ცნობილი სასაქონლო ნიშნები

მხარეებმა უნდა უზრუნველყონ საყოველთაოდ ცნობილი სასაქონლო ნიშნების დაცვა როგორც მინიმუმ TRIPS-ის შეთანხმების 16.2 და 16.3 მუხლისა და „სამრეწველო საკუთრების დაცვის შესახებ“ პარიზის 1883 წლის 20 მარტის კონვენციის მე-6 *bis* მუხლის შესაბამისად.

მუხლი 11.13: გეოგრაფიული აღნიშვნები

1. თითოეული მხარე აღიარებს, რომ გეოგრაფიული აღნიშვნები შეიძლება დაცულ იქნას სასაქონლო ნიშნის, ან *sui generis* სისტემის, ან სხვა სამართლებრივი მექანიზმების მეშვეობით.²

² მხარეებმა ცნობისათვის გაცვალეს გეოგრაფიული აღნიშვნების სფეროში არსებული მათი კანონმდებლობის ინგლისური თარგმანი. ნებისმიერი ახალი კანონის და/ან არსებულ კანონმდებლობაში შეტანილი ნებისმიერი ცვლილების ძალაში შესვლის შემდეგ, მხარეები თანხმდებიან უზრუნველყონ ამ ახალი კანონის და/ან შესწორების ინგლისური ვერსიის წარმოდგენა ცნობისთვის.

2. წინამდებარე შეთანხმების მიზნებისთვის, გეოგრაფიული აღნიშვნა არის აღნიშვნა, რომელიც მიუთითებს, რომ პროდუქტი წარმოიშვა მხარის ტერიტორიაზე, ან ამ ტერიტორიაზე არსებულ რეგიონში ან რაიონში, და რომ პროდუქტის ხარისხი, რეპუტაცია ან სხვა მახასიათებლები ძირითადად განპირობებულია მისი გეოგრაფიული წარმოშობით.
3. TRIPS-ის შეთანხმების 22-ე და 23-ე მუხლების შეუზღუდავად, მხარეები, წინამდებარე შეთანხმების შესაბამისად, მიიღებენ ყველა აუცილებელ ზომას, გეოგრაფიული აღნიშვნების ურთიერთდაცვის უზრუნველყოფის მიზნით ამ მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, რომლებიც გამოიყენება მხარეთა ტერიტორიაზე წარმოშობილი საქონლის აღნიშვნის მიზნით. თითოეული მხარე დაინტერესებულ მხარეებს უზრუნველყოფს სამართლებრივი საშუალებებით იმისათვის, რომ აღიკვეთოს ამგვარი გეოგრაფიული აღნიშვნების გამოყენება იდენტური ან მსგავსი საქონლისთვის, რომელიც არ არის წარმოშობილი იმ ადგილიდან, რომელზეც მიუთითებს კონკრეტული გეოგრაფიული აღნიშვნა.

მუხლი 11.14: სელექციონერთა უფლებები

მხარეები, თავიანთი კომპეტენტური უწყებების მეშვეობით, ითანამშრომლებენ სელექციონერთა უფლებების ხელშეწყობისა და მხარდაჭერის მიზნით, იმისათვის რომ:

- (a) მოხდეს ორივე მხარის სელექციონერთა უფლებების მარეგულირებელი ადმინისტრაციული სისტემების უკეთესი ჰარმონიზება, მათ შორის გაუმჯობესდეს, საერთო ინტერესის სახეობათა დაცვა და ინფორმაციის გაცვლა; და
- (b) შემცირდეს სელექციონერთა უფლებების ექსპერტიზის შესაბამის სისტემებს შორის პროცედურების ზედმეტი დუბლირების შემთხვევები.

მუხლი 11.15: საავტორო უფლებების კოლექტიური ერთობლივი მართვა

თითოეულმა მხარემ ხელი უნდა შეუწყოს შესაბამისი ორგანოების შექმნას საავტორო უფლებების კოლექტიური მართვის მიზნით და დაეხმაროს ამ ორგანოებს, რათა უზრუნველყოფილ იქნას მათი ეფექტიანი, გამჭვირვალე საქმიანობა და საკუთარი წევრების მიმართ ანგარიშვალდებულება.

მუხლი 11.16 გენეტიკური რესურსები, ტრადიციული ცოდნა და ფოლკლორი

1. თითოეული მხარის საერთაშორისო ვალდებულებებისა და კანონმდებლობის შესაბამისად, მხარეები უფლებამოსილნი არიან შეიმუშაონ შესაბამისი ზომები გენეტიკური რესურსების, ტრადიციული ცოდნისა და ფოლკლორის დაცვის მიზნით.
2. მხარეები თანხმდებიან შეისწავლონ გენეტიკურ რესურსებთან, ტრადიციულ ცოდნასა და ფოლკლორთან დაკავშირებული საკითხების მომავალში განხილვის შესაძლებლობა, თავიანთ შესაბამის კანონებთან და მრავალმხრივ შეთანხმებებთან მიმართებაში განვითარებული მოვლენების გათვალისწინებით.

მუხლი 11.17 აღსრულება

1. თითოეული მხარე კისრულობს ვალდებულებას აამოქმედოს ინტელექტუალური საკუთრების უფლებათა აღსრულების ეფექტიანი სისტემები იმისათვის, რომ აღმოფხვრილ იქნას იმ საქონლითა და მომსახურებებით ვაჭრობა, რომლითაც ირღვევა ინტელექტუალური საკუთრების უფლებები.
2. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს სისხლის სამართლებრივი პროცედურებისა და სასჯელების TRIPS-ის შეთანხმების შესაბამისად გამოყენებას სულ მცირე ისეთ შემთხვევებში, როგორცაა სასაქონლო ნიშნის განზრახ კონტრაფაქცია ან საავტორო უფლების მეკობრეობა კომერციული მიზნით. უფლებების განხორციელების სამართლებრივი საშუალებები უნდა მოიცავდეს პატიმრობას და/ან ფულად ჯარიმებს, საკმარისს იმისათვის, რომ შემაკავებელი ფაქტორის როლი შეასრულოს და თანაზომიერი იმ სასჯელებთან მიმართებაში, რომლებიც გამოიყენება შესაბამისი სიმძიმის დანაშაულებათა შემთხვევებში.

მუხლი 11.18: თანამშრომლობა - ზოგადი ნაწილი

1. თითოეული მხარე მეორე მხარის მოთხოვნით, გაუცვლის ინფორმაციას, რომელიც შეეხება:
 - (a) შესაბამის ადმინისტრაციაში ინტელექტუალური საკუთრების პოლიტიკას;
 - (b) ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნულ სისტემაში შეტანილ ცვლილებებს და ამ სისტემების განხორციელების პროცესში განვითარებულ მოვლენებს; და
 - (c) ინტელექტუალური საკუთრების უფლებათა მართვას და აღსრულებას.
2. თითოეული მხარე, მეორე მხარის მოთხოვნით, განიხილავს კერძო დაინტერესებული მხარეების ინტერესთა სფეროში შემავალ ინტელექტუალური საკუთრების უფლებებთან დაკავშირებულ საკითხებს და კითხვებს.
3. მხარეები შეისწავლიან არსებული შეთანხმებების ფარგლებში თანამშრომლობის გაგრძელების შესაძლებლობებს საერთო ინტერესის ისეთ სფეროებში, რომელთა მიზანია ინტელექტუალური საკუთრების უფლებათა სისტემის ფუნქციონირების, მათ შორის, ერთმანეთის იურისდიქციის ფარგლებში ადმინისტრაციული პროცესების გაუმჯობესება. ამგვარი თანამშრომლობა შეიძლება მოიცავდეს, და არა მხოლოდ, შემდეგ სფეროებს:
 - (a) საპატენტო ექსპერტიზის სფეროში სამუშაო გამოცდილების გაზიარება;
 - (b) ინტელექტუალური საკუთრების უფლებათა აღსრულება;
 - (c) ინტელექტუალურ საკუთრების საკითხებზე საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება;
 - (d) საპატენტო ექსპერტიზის ხარისხისა და ეფექტიანობის გაუმჯობესება; და
 - (e) პატენტის მიღების პროცედურის გამარტივება და მასთან დაკავშირებული ხარჯების შემცირება.